

Η ΠΗΓΗ ΤΗΣ ΝΙΟΤΗΣ
Σημείωμα του Σκηνοθέτη

Πράγματα που 'ναι κοντινά κι όμως μακριά

Παράδεισος.

Το πέρασμα ενός Πλοίου.

Σχέσεις ανάμεσα σ' έναν Άνδρα και μια Γυναίκα.

Sei Shōnagon "THE PILLOW BOOK"

Οι όμορφοι αυτοί σίχοι, γραμμένοι από μια γυναίκα της αυτοκρατορικής Αυλής στην Ιαπωνία, σχεδόν χίλια χρόνια πριν, μέσα σε τρεις σύντομες και ασύλληπτης ακρίβειας προτάσεις, περιγράφουν ουσιαστικά και συμπυκνωμένα κάτι τόσο σύνθετο που δεν θα έφταναν χιλιάδες τόμοι μελετών, άρθρων, αναλύσεων και διατριβών να φωτίσουν έστω και κάποιες από τις πλευρές του. Ο Παράδεισος, μια έννοια μεταφυσική, συνυφασμένη με την αιωνιότητα και κάτι τόσο εφήμερο (όσο και ποιητικό ως εικόνα), το πέρασμα ενός Πλοίου στον ορίζοντα, βαλμένα σκόπιμα σε διαδοχή, ενεργοποιούν ταυτόχρονα τις αισθήσεις και τη φαντασία. Ακριβώς ό,τι χρειάζεται κανείς για να κατανοήσει κάτι από τη σχέση Άνδρα – Γυναίκας.

Η προσπάθεια να κρατηθεί μέσα από την τέχνη μια στιγμή από την εφήμερη φύση του υλικού κόσμου που μας περιβάλλει, υπήρξε πάντα ο άξονας γύρω από τον οποίο κινούνταν –και κινούνται μέχρι σήμερα– οι περισσότεροι Ιάπωνες καλλιτέχνες. Και στην ποίηση (Haiku) και στο θέατρο (Kabuki και Nō) και στη ζωγραφική-χαρακτική (Ukiyo-e), η στιγμή και η απόδοσή της αποτελούν την πεμπτούσια της καλλιτεχνικής τους δημιουργίας. Η εμμονή τους (έτσι που να αγγίζει τα όρια της ιεροτελεστίας) να παγιδέψουν το στιγμιαίο από έναν κόσμο που συνεχώς αλλάζει, τους έχει συχνά οδηγήσει σε τόσο διαχρονικά αποτελέσματα, ώστε να συγκινούν το ίδιο τον αναγνώστη και θεατή του σήμερα, με αυτόν του τότε. Υπήρξαν, δε, πηγή έμπνευσης για καλλιτέχνες σε ολόκληρο τον κόσμο: από τον Vincent van Gogh (με τις συχνές μελέτες των χαρακτηριστικών του Hiroshige), τον Claude Monet (με την εμμονή του στις σειρές πάνω στο ίδιο θέμα: Rouen Cathedral, Water Lilies), αλλά και γενικότερα τους ιμπρεσιονιστές, μέχρι τον Γιώργο Σεφέρη και τις πολύ επιτυχημένες ποιητικές του απόπειρες με την τεχνική του Haiku, για να αναφερθούμε σε μερικούς από αυτούς.

Ο Λευκάδιος Χερν, Ιρλανδός και Έλληνας από καταγωγή και Ιάπωνας από επιλογή, μέσα από το σύντομό του διήγημα *Η Πηγή της Νιότης* δοκιμάζει κι αυτός, όπως και η συμπατριώτισσα του Sei Shōnagon πολλούς αιώνες πριν από αυτόν, πάνω στο ίδιο θέμα: «*Σχέσεις ανάμεσα σ' έναν Άνδρα και μια Γυναίκα*».

Είναι πρόθεση της ταινίας που βασίζεται σε αυτό του το διήγημα, μέσα από την τέχνη των κινουμένων σχεδίων, να καταθέσει μια άλλη προσέγγιση για «Πράγματα που 'ναι κοντινά κι όμως μακριά» αλλά και τόσο «Παράξενα», τιμώντας έτσι ταυτόχρονα έναν συγγραφέα, ο οποίος, πέρα από ένα πολύ μεγάλο σε όγκο και ποιότητα έργο που μας χάρισε, κατάφερε να μυήσει με τη διεισδυτική ματιά του τον Δυτικό αναγνώστη στα θαύματα της ιαπωνικής κουλτούρας και τέχνης.

Παναγιώτης Ράππας

29 Σεπτεμβρίου 2011